

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Gospoda deželnega glavarja naj-novejši triumpf.

V kranjskega deželnega zbora predvčerajšnej seji je mej drugim prišlo tudi na vrsto poročilo finančnega odseka o delu poročila deželnega odbora, kjer je navedeno, kako se je ravno z novci za bosensko-hercegovske okupacije po deželi nabiranimi v podporo družinam v boj išlih vojakov. Predno se je o tem predmetu pričelo razgovarjanje, izroči gospod deželni glavar predsedništvo svojemu namestniku gosp. dr. Bleiweisu in otide iz dvorane.

Poslanec vitez Vesteneck predlaga in nasvetuje, da se poročilo vzame na znanje, a razven tega: „naj slavni zbor sklene, da se gosp. deželnemu glavarju dr. Frideriku vitez Kalteneggerju z ozirom na njega i. venredne zasluge za ustanovljenje in nabiranje zaklade v podporo rezervistom, kakor tudi za njega vspešno nadzorstvo, da se je ta zaklada popolnem v pravem smislu uporabila, izreče zahvalo „dežele Kranjske“.

Proti temu predlogu se oglasi poslanec Svetec in pravi: „Kakor vidimo iz nasveta odborovega, so gospodje jako radodarni z „zahvalo kranjske dežele“. Res je, da kranjska dežela s hvaležnostjo nigdar ne zaostaja, kjer je ista na mestu, in vedno se je hvala dajala onemu, kateremu je pristovala. Pogledimo pak, za kaj se ravna v tem slučaju. Deželni odbor se je ustanovil kakor odbor za podporo rezervistom, deželni zbor sam je dovolil znatno svoto v ta namen in začeli so se tudi po deželi nabirati darovi. Nabralo se je vsega vkupe 9800 gld., od tega se je 8600 gld. razdelilo, 1200 gld. pa je ostalo. Gospoda, zdaj vas pa

vprašam, kako pride g. deželni glavar do tega, da bi za to žel „zahvalo dežele“, ko vendar z deželnim odborom vred nij storil družega, nego svojo dolžnost. Pri tako malej svoti vendar nij manipulacija prizadjala toliko truda, in če ga je, gotovo imata deželni blagajnik, ki dan za dnevom šteje na sto in sto tisočev, ali pa deželni računovodja, ki računi vsako leto na milijone in milijone, gotovo mnogo več posla, in vendar nigdar nij prišlo nikomur na um tema gospodoma zaradi njiju „zaslug“ izrekati „zahvalo dežele“, kajti blagajnik in računovodja izpolnjujeta tem načinom jedino svojo dolžnost. Ako bi se imeli mi komu v imenu „dežele“ zahvaljevati, bi nam to bila lahka stvar, kajti mej soboj imamo moža, kateri je to zahvalo res in v polnej meri zaslužil, in to je gospod dr. Janez Bleiweis. Njemu je dežela kranjska v resnici zahvalo dolžna. Dr. Bleiweis je svoje dni deloval na to, da se je odpravila najdenišnica, in tako je prihranil deželi vsako leto 60.000 gld. Ko je šlo zato, koliko bode državni zaklad doplačeval k zemljišneji odvezi, bil je zopet dr. Bleiweis, kateri je s svojo nepromenljivo doslednostjo stvar dognal tako, da dežela kranjska od države namesto prej nameranih 150.000 gld. dobiva zdaj 175.000 gld. Gospoda, to hoče reči, da se ima kranjska dežela dr. Bleiweisu vsako leto zahvaliti za 85.000 gld., katere jej je on prihranil. A vendar mi nij znano, da bi se bila kdaj predlagala za dr. Bleiweisa kaka posebna zahvala. A vi uže pri tako nevažnem predmetu vihtite kadilnico želeči tam dajati zahvalo vse dežele, kjer je čisto nič treba nij. Meni se to početje zdi jako sumljivo, kajti mislim, da je vsa stvar le nekako iz trte izvita, in da hočete vi de-

želnemu glavarju se strankarskega stališča vtihotapiti zaupnico. Zatorej mi je tem odločnejše temu protiviti se, ker ne vidim nobednega povoda, čemu bi se zaradi take malenkosti izrekala g. deželnemu glavarju zahvala. Jaz dakle predlagam, da se o tem predlogu preide na dnevni red.“

Dr. Poklukar: „Vsa stvar je le provocirana, kajti zaupnice želi le ona stranka, katerej se menda dozdeva jako potrebna. Da se je ustanovila podporna zaloga za rezerviste, to je ukrenila še prejšnja národna večina deželnega zbora, in koliko je pri tem imela opraviti, dovolj kažejo akti.“

Izvenrednih „zaslug“ pa pri tem delu nij bilo nobenih, zaradi tega je zaupnica nepotrebna in jaz sem odločno proti njej. Ako jo votira današnja večina deželnega zbora, se tudi dobro vé, da ne zastopa ona večina „kranjske dežele.“

Poslanec Navratil: „Tudi jaz se odločno opiram, da bi se sprejel od odseka nasvetovani predlog.“

Ako bi se imela komu izreči zahvala, bi to bilo jedino le dr. Bleiweisu, kateremu je slovenski narod v istini mnogo hvaležnosti dolžan, narod, ki ga imenuje svojega očeta.

Deželni glavar, katerega velike uradniške sposobnosti nikakor nehčem zanikavati, pa nij sam ustanovil te zaklade, nego je to storil v družbi z deželnim odborom, in zatorej mu ne gre nobedna posebna zahvala. Ako imamo komu zahvalo dajati, je gotovo to treba našemu presvetlemu cesarju, kateri nas neprestano obsiplje z darovi, vladarju, kateri je take vrle može poklical v ministerstvo, ki se z vspehom trudijo izpolnjevati cesarjeve besede: „Naredite mir mej mojimi narodi!“ Hvalo bi nadalje imeli izreči sedanjemu ministerstvu, ki

Listek.

Črni teklič.

(Po Arrigo Boito-ji.)

(Dalje.)*

Tom si je mislil tega tekliča kot zaznamovano figuro cele igre; v svojej plodovitej in močnej domišljiji je videl od nog tekliča dva pota raztezati se preko vseh ovir do obeh koncev bele partije. Kakó mu je srcé bilo, ko je mur čakal samo jednega potezljaja, da bi sovražnik s kraljem rokiral, a potem bi bil izvel svoj tajni načrt. Da nij Amerikanec izvršil tega potezljaja, bila bi vsa igra brez konca, slaba in podkopana, — a skoraj da se nij mogel izogniti Anderssen temu potezljaju. Samo Tom je poznal in vedel, kje da je nastavljena past. Nasproti širokemu in harmoničnemu načrtu belih je imel mur to-le

trdno idejo: označenega tekliča! Dobro preračunjenej vsenavzočnosti belih stavili so črni svojo zmešano jednoto, odkritej in zdravej igri tajnost in zlobo. Anderssen se je boril z vednostjo in preračunjenjem, Tom z mislijo in kakor mu je nanoslo: se slučajem, jedni je bil bitko pri Waterloo, drugi je osnavljal revolucijo na San Domingo. Črni teklič je bil vodja tej revoluciji.

Igra je uže trajala dve uri in bila je zdaj deveto. Nekateri gospe, ki so se gledati uže naveličale, šle so od igriške mize proč, iskat si druge zabave; jedna je vezla, druga vzela knjigo v roke ali časopis, a tretja vadila se je z onim malim samokresom v streljanji in si je s tem kratila čas.

Nepremično sta sedela oba nasprotnika na svojih mestih. Amerikanec, ki šahmata še nij opazil in še zdaj nij sumil divje taktike mure, pričel se je dolgočasiti in uže se je kesal svoje prevelike udurnosti, ki ga je tirala

do te partije. Na vsak način hotel jo je hitro završiti in ko bi jo tudi izgubil; a proti temu se je vspel ves ponos njegove pasme. Človek bele polti, ob jednem plemenitaš, naj bi pustil, da ga zmore suženj? Sicer mu pa uže samosvest kot prvi igralec in njegovo dolgo šahmatno učenje nij pripuščalo, da bi storil kakšen nepremišljen korak. Pri petnajstem potezljaju je opazil, da še nij rokiral njegov kralj; vzdigne obe roki, z levo prime kralja, z desno stolp, in uže je hotel potegniti, kar zapazi, da se je oko muru zaiskrilo. Nij sicer vedel zakaj, držal je obe figuri nad šahmatno desko in premišljal igro; potem pa je jel dvomiti in nij vedel, kaj bi storil. Tom je skrbno gledal, bal se in upal, opazoval najmanjše kretanje Amerikančevih rok, belih kakor slonova kost, katero sta držali. Anderssen je bil malo zmeden in je hotel obe figuri na njijni mesti postaviti, a živahno je vskliknil mur:

„Pièce touchée, pièce jouée!“

*) Glej št. 143 „Slov. Naroda“.

pošteno deluje na to, da bi v Avstriji zavladala mir in sporazumljenost; takisto smo dolžni svojo zahvalo izreči tudi našemu g. deželnemu predsedniku, ki v smislu te spravljlive vlade naše dežele dela na korist. Gospod deželni glavar naj mi z akti dokaže, da v istini ljubi od cesarja priznane Slovence, naj mi pokaže častna odlikovanja slovenskih občin, potem bodem tudi jaz glasoval, da se mu izreče zahvala kranjske „dežele“.

Dr. Schaffer hvali deželnega glavarja spretnost in delavnost, katere ne more otemniti nobedna kritika, a pravi, da se hoče glavarju le tako v obče izreči zahvala.

Dr. Zarnik: „Gospoda, ako bi g. deželni glavar ne bil strankarsk mož, bi jaz ne imel ničesar zoper to, ako bi se mu izrekla zahvala. Toda tukaj vam gre za strankarsko zahvalo, katero hočete dati svojemu vodji, a ne toliko deželnemu glavarju. Ko smo mi imeli večino v deželnem zboru, nam nij nikdar prišlo na um, izrekati dr. Bleiweisu zahvalo kranjske dežele in sicer zaradi tega ne, ker smo takti in nijmo hoteli predlagati zahvale možu, ki je strankar, kateri je naš vodja. Mi tudi nikdar nijmo napravljali takih škandalov kakor ste jih vi v tej slavnej zbornici. Ozmimo se na čas, ko je dr. Bleiweis več kakor pol leta namestoval deželnega glavarja, katerega vse posle je tudi vseskozi vestno in temeljito opravljal. Tedaj je zato svoje službovanje imel dr. Bleiweis dobiti 1500 gld. nagrade. Nasvetovalo se pa je, naj se mu za mnogi trud dovoli 500 gld. In kaj je takrat rekel jeden vaših vodij, katerega je nekoč „Tagblatt“ imenoval „den markigen knorrigen Kromer“? Dejal je širokoustnež: „noch den Baronstitel soll er sich holen“; poleg tega ga je pa še drugače napadal zelo nesramno. Gospoda, to je bil škandal, katerega je učinil vaše stranke mož, in katerega poprej v deželnem zboru kranjskem nijmo nikdar doživeli. Jaz deželnemu glavarju gotovo njegovih zaslug ne jemljem, a takti nij bilo od vas, predlagati njemu zahvalo, zato ne, ker je strankarsk mož.“

Poslanec Svetec: „G. dr. Schafferju sem za njega izjavo zelo hvaležen. Jaz sem prej samo sumil, kar je zdaj dr. Schaffer sam na polna usta povedal, da namreč gospodje one stranke nehejo „deželne“ zahvale votirati g. dež. glavarju za njegovo oskrbovanje zaklada za rezerviste, nego da jim je namera to izvršiti kakor strankarsko demonstracijo. Zatorej mi je tem odločnejše protestirati proti vsakemu takšnemu priznanju.“

Dr. Schrey pravi, da je narodna stranka dosegla svoj namen v današnji debati, vihteča kadilnico svojemu možu, pri čemer je vsakako spretnejša od njegove stranke. Politični okus so temu predlogu narodnjaki samo zato prilipili, da v ceno mogo fraze delati.

Dr. Vošnjak: „Meni se je zgolj čuditi, kako more stati v predlogu „den Dank des Landes Krain“. Ta večina vendar ne zastopa večine prebivalcev „kranjske“ dežele! S kakšnimi nelegalnimi sredstvi, s kakšnim vladnim pritiskom se je napravila današnja večina pri volitvah l. 1877, to je menda vsakemu znano. Ta večina nikakor nij zastopnica večine prebivalstva kranjske dežele, nego le večine v deželnej tabli vpisanih velikih posestnikov in neke klike v mestih in trgih, katere kandidatje so z vladnim pritiskom prišli v zbor. Narodna stranka je pri verifikacijah teh volitev l. 1878 deželnega zbora nelegalnost dovolj jasno dokazala. Mi smo vlado prosili, naj razpusti ta zbor in naj se razpišejo nove volitve, potem se bode še le pokazalo, kdo ima pravo večino. Zaradi podkupa pri volitvi v sedanji zbor so se celo vršile sodnijske preiskave, a prejšnja vlada je napravila justico za hlapčevalko političnim namenom sedanje večine deželnega zbora.“

Poslanec Luckman trdi, da sta dr. Poklukar in dr. Vošnjak v odseku glasovala za predlog, kar pa zdaj oba odločno zanikavata.

Dr. Poklukar pravi, da je proti govoril in proti glasoval. Dr. Vošnjak pa vstane in odločno trdi, da je on tudi proti glasoval in pri tem še rekel: „Letos gospoda kaj radi dajejo „znamenja pridnosti“.“

Poročevalec vitez Vesteneck prizna istino, da je dr. Poklukar proti govoril in proti glasoval, a trdi, da dr. Vošnjaka nij bilo pri glasovanju. (Dr. Vošnjak zavrne govornika z besedami: To je laž!) Nadalje graja g. Vesteneck poslanca Navratila, da je v debato vpletel osebo cesarjevo, kateri je ravno svoje zaupanje deželnemu glavarju izkazal s tem, da ga je zopet na to mesto poklical. Končno omenja, da ni ustavoverna ni narodna stranka ne bodeta delali zgodovine kranjske za l. 1880, kajti prava zgodovina se dela sama, in ta bode — kakor zagotavlja poslanec vitez Vesteneck — ime Kalteneckerjevo z zlatimi črkami zapisala v svojo knjigo. (Glasno oporekanje in hrup.)

Predlog Svetčev, naj se preide na dnevni red, se potem zavrže z 18 glasovi proti 15

glasom. Ko narodni poslanci zapuste zbornico, se odsekov predlog sprejme.

Deželni glavar vitez Kaltenecker pride zdaj ves bled in propaden zopet nazaj v dvorano. Skoraj nerazumljivo tiho izreče zbornici potem svojo zahvalo za čast, katera pa, kakor pravi sam, ne gre njemu samemu, ampak tudi deželnemu odboru.

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

Iz Gradca 5. julija. [Izv. dop.]

V seji dne 5. julija je predlagal poslanec Žolgar, naj se § 11 postave za realne šole od leta 1874 primerno razglašča, da si bodo potem vedeli učenci deželne realke v Gradcu izvoliti slovenščino ali angleščino kot obligaten predmet. Iz nevednosti si volijo zdaj samo le angleščino, zato pa nij nobednega učenca in tudi nobednega učitelja za slovenščino na tej realci. Govornik je jasno dokazal, da ga k temu predlogu drugo ne naklanja nego misel, da bode marsikateri učenec te realke v poznejših letih slovenščine bolj potreboval kakor angleščine. Deželni namestnik g. Kubeck je govoril tudi za Žolgarjev predlog ter rekel, da se ima saj učitelj za slovenščino nastaviti, kajti kjer nij učitelja za predmet, tudi učencev biti ne more. G. dr. Šuc je dokazoval, da je zahtevanje, naj se v graški deželni realci slovenščina kot predmet uči, popolnoma opravičeno, ker tudi Slovenci vzdržujejo to realko. Le g. Mosconu se je to nepotrebno zdelo, ker se v mariborski državni realci slovenščina kot neobligaten predmet uči. Da bi se zavoljo tega slovenščina v graški deželni realci opustiti morala, pač nobeden pameten človek sprevideti ne more. Kaj tacega si more misliti le Moscon in njegovi pajdaši. Pri glasovanju je padel Žolgarjev predlog. To glasovanje pričuje dovolj jasno, kaj imajo Slovenci od nemških liberalcev pričakovati. Še tega ne dovoljujejo, da bi se dotična postava razglašala!

Drugi predlog, katerega je poslanec Žolgar stavil, se glasi, naj bi se v mariborski vinogradiški šoli zanaprej le taki učitelji nastavljali, ki so slovenščine in nemščine popolnoma zmožni, da morejo učence slovenskih staršev v slovenskem jeziku poučevati. Za ta predlog sta govorila tudi dr. Šuc in dr. Radaj, zoper njega pa grof Wurmbrand. Ta mož ima o ljudski šoli popolnoma zmedene nazore, ker trdi, da se morejo slovenski dečki uže v domačji šoli toliko izučiti v nemščini, da se po-

„Dobro vem to“, odgovori Amerikanec udvorno a hladno mej tem, ko je iskal kakega drugega pota in bi se temu potezljaju izognil, da si nij vedel, zakaj da tako dela; a v tem slučaju dotaknil se je dveh figur, moral je obe igrati. A pravila o igri so govorila jasno in nijso dopuščala, da bi se kam izognil: rokirati je moral. Anderssen dakle rokira á la Calabrista, kakor je igriški izraz, tako namreč, da je postavil kralja na konjičevo polje, stolp pa na tekličovo, potem pa je uprl svoje oči v nasprotnikove. Ko je mur videl, da je potezljaj završen, zamaknil se je zopet in še bolj v označenega tekliča; njega tropična nrv in vzbujenje segrela sta ga tako, da nij niti več mislil na to, kako bi prikrival iskrenje svojih očí. Oko mu je divjalo od črnega tekliča do belega kralja in po istem potu zopet nazaj, nad dvadesetkrat na tak način, kakor da je hotel na šahmatni deski tam narediti brazdo. Anderssen je to opazil, gledal za njego-

vim pogledom in vse uganil: črni teklič je imel nalog, da smrtno udari po belej partiji. A nič nij izdalo na njegovem obrazu te važne iznajdbe. Tom nij nigdar opazoval Amerikanca, njegova ideja ga je bolj in bolj prevladala. V sobi je videl samo jedno šahmatno desko, na njej samo jedno polje in na tem polju samo jedno figuro; razen tega malega četirnikotnika in kosčka ebenovine nij nič več videl. V vsakej roki je krčevito tiščal šop lasij, s komolcem se je naslonil na mizo in tako podpiral glavo, nagneno nad desko; ker je pa navzdol silila, nategnila se je koža na sencih navzgor tako, da se je videlo samo belo njegovih očí, čisto zasukano. Tako je čakal mur gotovo nad četrdeset trenutkov in premišljal o svojem prvem daljnjem potezljaju. Nepremično, pohlepno išoč je zmagovalno sedel — potem pa napadel. Vzel je nasprotnikovega kmetiča in pretil njegovemu konjiču. Amerikanec se je nadejal tega in boj se je pričel.

Anderssen vzame muru kmeta in nameri na njegov stolp. Hitro in zagrizeno je sledilo pet ali šest potezljajev in vnel se je silen boj! Na desnej in levej so padali vojščaki — pobite so bile figure in kmetje. Obe armadi, ki sta si toliko časa samo pretili, sta zdaj z vsilo skupaj trčili. Na obeh straneh so postajale vrste redkejše; zgubljena figura je potegnila drugo za soboj. Beli so se maščevali nad črnimi, črni nad belimi. Beli vojščak je udaril po črnem, a takoj je pal sam sovražniku v roke; napadu je odgovarjal napad; kri je zahtevala krvi; smrt zopet smrt; še nigdar nij bil bolj neusmiljeno izvršen stavek: oko za oko, zob za zob, nego sta ga izvrševala Tom in Anderssen.

Tudi ta je bil uže vzbujen. Preje je uže vse videl, preje uže vse kombiniral; ko je najdel sovražno past, je takoj, v onih četrdesetih trenutkih, ko je Tom premišljal o svojem velevažnem potezljaju, z obraza čital Ame-

tem v vinogradskejši šoli lahko v nemščini podučujejo. Kaj ne, ta gospod pozna prav dobro namen ljudske šole? Kakor temeljit je v tem, jednako je tudi v drugih predmetih. On povsod mnogo govori, a ničesar ne pove. Liberalci v pravem pomenu besede, kakor si zdaj liberalci mislimo. Pri glasovanju je tudi ta predlog padel.

Sè Slovenci so glasovali vsi konservativci in tudi g. Kada.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. julija.

Porčča se, da se bodo ta teden **deželni zbori** skleneni. Trije so uže dovršili svoje delo: goriški, isterski in moravski. V češkem deželnem zboru pride baje jutri na vrsto debata o vladnej jezikovnej naredbi, potem pa se bode baje tudi zaključil. O našem kranjskem deželnem zboru pak je neverjetno, da bi še ta teden dovršil svoje delo.

O popravljenu **ministerstva** piše „Politik“: „Grof Taaffe je pri tej priliki zmerim ustavovercem še jedenkrat dal svojo vizitko, ako se pa bodo ti še dalje protivili novemu ministerstvu, potem postane vsekako kak avtonomist notranji minister, in naposled celo ministerstvo avtonomistiško. To pa bodo centralisti sami proužročili.“

Finančni minister Dunajevski je nastopil osemndnevni dopust, da potuje na Galislo. Tudi ministerski predsednik je zdaj na svojih posestvih na Češkem.

Vodja novej opoziciji na **Hrvatskem** je zagrebški župan Mrazović. Ta opozicija, pri kateri prihaja na površje tudi dr. Makanec, je v II. kotaru v soboto sklicala volilsk shod, pred katerim bi se moral zastopnik Andrijevič opravičiti, zakaj da je v saboru glasoval zoper Mrazovičev predlog. Andrijevič nji hotel priti in volilci so ga obsodili ter mu dali nezaupnico. Dr. Makanec je govoril, opozicija naj bode zmerna.

Vnanje države.

Kakor smo uže poročili, je **Grška** sklicala armadno reservo in na severnej meji ima uže 45.000 mož, ki bodo marširali v novo grško ozemlje, kjer so grški agentje tudi uže svoj nalog rešili.

Poročila iz **Carigrada** pa so jako resna. Sultana imajo popolnem v oblasti takozvani Staroturki, ki ljudstvo ščujejo zoper sklepe berlinske konference. Sultan in turški vnani minister pa ščujeta Albance zoper Grke. Albanski prostovoljci se zbirajo v Carigradu, vodje njim dobivajo od Abedina novcev.

Bolgarska vlada je imenovala za svojega agenta v Stambul M. Balabanova, na mesto dozdanjega agenta Kirovića v Belgradu sofijskega prefekta Slavejkova.

Francoska ima zopet težko položenje. Poleg teškoč, katere napravljajo nekatere sodnije zoper izvajanje narodnih dekretov s tem, da sprejemajo tožbe jezuitov, je senat tudi

vladno predlogo o amnestiji tako popravil, kakor je zbornica ne bode mogla vsprejeti.

Iz **Rima** se javlja 5. t. m.: Kardinal Nina bode moral baje odstopiti zaradi dogodjaja mej Belgijo in vatikanom. Kardinal Nina je nasprotno delal, kakor pa je papež nameraval. Za zdaj se bode v Bruselj poslal neoficijalen poslovnik vatikansk.

Dopisi.

? Iz **Ljubljane** 6. julija. [Izv. dopis.]

Da ste videli, kako je grmelo v zadnjem seji našega deželnega zbora in kako je bliskalo! Kako so bila lica prepadena, ne lica naših poslancev, ne ona poslušalcev, katerih se je bilo več zbralo na galeriji in v parteru, nego se je nekim dopalo, nego slaba vest se je na nemškutarskih obrazih videla. Ne na vseh. G. Keceľ se je globoko zamislil in zrl v plafond dvorane, a na njegovem jeklenem, interesantnem obrazu se nij premenila niti žilica ne. Čemu tudi? Nemškutarska večina je predlagala zahvalo „kranjske dežele“ g. Kalteneggerju, morala je uže vedeti zakaj, mislil si je g. depodirani župan kameniški. A Boga mi, kakšni revčki so bili drugi nemškutarski članovi slavne zbornice! Res da so se mi smilili, ko so naši poslanci neusmiljeno po njih udarjali, ko so odkrivali stare grehe zdanje večine deželnega zbora, in so jim povedali v obraz, da ta predlagana „zahvala“ Kalteneggerju je samo demonstracija zoper narodno manjšino deželnega zbora, da ta mož vse preje zasluži, nego zahvalo „kranjske dežele“. Poročevalec Vestenek je grizel svinčnik in si hitro delal notice, dr. Schreya in Gariboldija so krepke besede narodnih zastopnikov kar s prostora vzdigavale, drugi so delali nemir, da bi se narodni zastopniki ne čuli, za kar jih je moral dr. Bleiweis grajati javno. Nemškutarji so se branili. Potisnili so naprej dr. Schreyja, ta naj bi jih izvelkel iz blata. Nij šlo, pa nij šlo, kajti kar je dokazano, ne da se zbirati s praznimi frazami. Vitez Vestenek se je popel do „opravičeno razserjenega“ „jupitra tonansa“, in vil se v prahu Kalteneggerjevih zaslug, — govoril je celo nežni dr. Schaffer — a kaj je vse to pomagalo proti silnim udarcem, ki so padali od narodne stranke na glave večine deželnega zbora in na g. Kalteneggerja. Z nova je ta mož stigmatiziran od narodne stranke, narod slovenski ne vé ničesa o njegovih zaslugah, dobro pa se spominja, koliko je imel pretrpeti pod njegovim strastnim nemškim strankarstvom. Narodni poslanci so izrazili popolnem mnenje slovenskega naroda, ki brezmejno sovraži strankarja Kalteneggerja.

čnej divjosti mnogobrojnih čet je sledila plemenita srditost ostalih, bitka je postala bolj dvoboj in šahmatna deska se je skoraj izpraznila. Belim sta ostala dva konjiča, jeden stolp in kraljev teklič, črnim trije kmetje in označeni teklič.

Jednajst je bila ura. Tom bi moral zdaj vsekako igro pustiti kot zgubljeno, kar so sodili tudi okolo stoječi gledalci, ki so čestitali Anderssensu, poslovlili se od obeh igralcev, potem pa poiskali vsak svoje prenočišče.

Tom in Anderssen sta ostala sama.

Anderssen vpraša mura:

„Dosti?“

Ta je skoraj tulil, ko je odgovoril „Ne!“ in je nepremišljeno potegnil v svojej razburjenosti. Anderssen pa mu ironično prepove:

„Če se polja dotakne, potem ostane figura.“

Tom uboga, in z nova nastane prejšnji nočni mir. Gotovost na zmago je storila An-

Iz Trsta 5. julija. [Izv. dop.] Minolega tedna doživeli smo na slovanskej Adrijii malo pomorsko bitko. Avstrijske ribiče bolj in bolj pritiska trgovinska pogodba, mojsterski čin renegata slovenskega g. Schwegla, ker imajo laški ribiči, jedno morsk miljo od kraja pravico ribe lovit; po našem je to 20 minut hoda. Laški ribiči Čožoti, katerih je v Trstu na stotine, love ribe pred nosom naših domačinov. Odkar pa se je v državnem zboru dr. Bulat za to potegnil, so se odprle oči tudi Istrijanom. Minoli teden je blizu Pirana več Čožotov ribe lovilo; ondodni domači ribiči videvši to, zasedejo svoje barčice in hajd nadnje. Ko so Čožoti to zapazili, hoteli so svoje velike mreže iz morja potegniti, pa nij bilo časa; porezali so vrvi in mreže popustili, ter se rešili v Trst. Mi priznamo, da to nij prav, ali po drugej strani pa se godi avstrijskemu ribiču in zlasti našim okoličanom iz Križa in Kontovela velika krivica, a to zna imeti hudih nasledkov, ker se je uže pripetilo, da so na furlanskih obalah v Gradu celo s puškami streljali na Čožote.

„Slovansko delavsko društvo“ je pri večerajšem občnem zboru, ki je bil obilo obiskan, predručilo nekatere §§ pravil, ter volilo še nekatere odbornike. Izvoljeni so bili do malega soglasno v odbor gg. Nabergoj, Dolenc, dr. Mundič inžener Živic, Polič, Žitko in Schmid. Za namestnike pa inžener Kocijančič, Jerina, Klemenec, Padar, Hajn in Skabar. Zbor je bil živahen, debata burna, kajti na krmilo društva priti je nameravala neka stranka, katere kolo vodi še društvenega življenja ne poznajo in so novinci. Da je pa večina društva trezna, pokazala je volitev. Kakor je predsednik poročal, začel se bode z novim letom tudi žensk odedek delavskega društva, torej pozor Slovenke v Trstu in okolici! Slovenskeje inteligenci pakličemo: vstopite kot ustanovniki ali podporniki v to važno društvo, katero ima v bodočnosti še veliko nalogo v Trstu.

Domače stvari.

— (Izlet v Kamnik) napravijo v nedeljo dné 11. julija 1880 v spomin tisočletnice slovanske liturgije ljubljanska narodna društva: „čitalnica“ (pevski zbor), „Sokol“ in „dramatično društvo“. Društva se zbirajo pred 6. uro zjutraj v čitalnici, kjer čakajo vozovi in mestna godba pod vodstvom gospoda Zörnerja. Odhod iz Ljubljane v Kamnik z društvenimi zastavami ob šestih zjutraj. Tri četrt na osem zajutrek v Mengši. Odhod iz Mengša v Kamnik ob polu devetih. Prihod v Kamnik ob polu desetih. Ob desetih slovesna sv. maša, poje jo

derssena zaspanega, glava je bila težka, ker uže davnaj je minil čas, o katerem je imel navado hoditi v posteljo.

Mur pa je bil bolj in bolj trezen, razgret in molčeč.

Črni teklič je stal sredi šahmatne deske, a ostal je sam, zapuščen od svojih prijateljev; samo jeden kmet je stal poleg njega, da ga je branil pred stolpom, druga dva kmeta sta uže daleč naprej ušla, jeden je stal celo uže na predzadnji vrsti. Tom je premišljeval. Svetiljke so ugaševale po dvorani, nij se čulo družega, razen velike ure, kakor da bi molk merala. Polunoci je udarilo, ko je ugasnila zadnja luč. Široko dvorano je razsvetljala samo jedna sveča na igriškeji mizi. Postajalo je hladno, in to je čutil Anderssen. Tom nasprotno se je potil in divji smrad črne pasmine je neprijetno drezal Amerikančev nos.

(Konec prih.)

rikanec namere nasprotnikove in na njega prvi potezlaj odgovoril tako, da je bilo korak za korakom položenje črnih nedvomno boljše in zanimivejše. Amerikanec pa je hotel dovesti Toma v to položenje, da bi potem zgrabil črnega tekliča in ker je dobro vedel, da Tom brez tega ne bode mogel več nadaljevati igre. So take žuželke, ki se ne morejo dvakrat uprestiti, ljudje, ki se svoje ideje ne morejo z nova poprijeti, vojskovodi, ki ne znajo dobiti zgubljene bitke, — to je mislil Anderssen o svojem nasprotniku.

Dospevši do soteske, kjer ga je čakal Amerikanec, dvomil nij Tom ni trenotka, pusti svoje položenje, žrtvuje namesto tekliča jednega skakalca, prisili svojega nasprotnika, da sta menjala za kraljici, in tedaj je igra spremenila popolnem svoj obraz.

Glavni boj je bil s tem pri kraji, mrtveci so ležali ob sovražnikovih robovih deske. Epi-

„čitalniški pevski zbor“. Po maši razgled okoli. Ob jedne uri popoldne skupen obed. Ob polu petih velik koncert s petjem, godbo in telovadbo v vrtu pivovarne na korist po toči in povodnih poškodovanim Dolenjcem. Ob devet uri odhod v Ljubljano. K obilnej udeležbi pljudno vabi odbor.

— (Minister Dunajevski), kateremu je o njega imenovanju v imenu kluba narodnih poslancev njega predsednik g. dr. J. Bleiweis v nedeljo telegrafično izrazil posebno spoštovanje in popolno zaupanje, je na poslanec mu čestitki istim potom v ponedeljek najprijaznejše zahvalil se klubu slovenskih narodnih poslancev in njega g. predsedniku.

— (Zoper odvezo bire) so se pri deželni zboru dozdale oglasile občine: Križ pri Tržiči, Cerklje, Št. Jurij, Smlednik, Naklo, Strazišče in Predoslje.

— (Ustno maturo) bodo delali abiturienti na gimnaziji ljubljanske od 14.—17. julija, na realki pak od dne 19. t. m. dalje.

— (Konec šolskega leta) ter slovesno zahvalno sv. mašo v stolni cerkvi imajo tukajšnje srednje šole, učiteljska pripravnica in vadnica dne 15. t. m. Drugim ljubljanskim učilnicam začnejo počitnice okolo 23.—30. t. m.

— (Za kanonika pri ljubljanskej stolnici) sta imenovana semeniški vodja in profesor dr. Čebašek in profesor bogoslovja g. A. Zamejec. Častna kanonika pak sta postala gimnazijski profesor dr. J. Gogala in vodja knezoškofjske pisarne g. M. Pogačar.

— (V duhovnike posvečeval) bode ljubljanski gospod knezoškof letos devet gospodov, in sicer pet četrtoletnikov in štiri tretjeletnike. Dne 24. t. m. bodo dotičniki prejeli subdijakoniat, dne 26. dijakonat, a dne 27. julija presbiterat.

— (V pohorskih gorah) na spodnjem Štajerskem so po mnogih grapah zasledili mej plastmi blišnikovimi s piritom pomešani gnjasi ter mnogo srebra imejoče kocke svinčnega svetljaka.

— (Popravek.) V dr. Zarnikovem govoru, katerega smo včeraj priobčili, urinili sta se nam dve napaki, kateri naj spoštovani čitatelji blagovolé popraviti, in sicer: letnica 1879 naj se namesti z ono l. 1869, tedaj je namreč narodna stranka napravila zakon o ustanovitvi glavnih občin. Kjer se navaja Kropa, se ima čitati Kamna gorica.

Razne vesti.

* (Srbski list „Zastava“), v Novem Sadu izhajajoč, je bil te dni prepovedan za cislejtske dežele.

* (Sokob na morji.) Pred tednom dni sta v Long Island Sundu vkupe trčila parnika „Narragansett“ in „Stonington“. Okolo 30 do 40 oseb je utonilo, druge je srečno otel iz valov na pomoč pribeževši parnik.

* („Stara mati“, ki ima samo 26 let.) Iz Novega Jorka v Ameriki se piše, da živi v Emanuelu Counti, v deželi Georgiji, murka, katera je uže v svojem 13. letu rodila dekletce. Hči je bila zdrava in čvrsta, ter ima tudi zdaj, ko je jedva izpolnila 13 let, prvega otroka.

* (Najnovejša iznajdba.) Krojaški mojster Richard v Parizu je napravil stojalo, na katero se postavi psa; na jedno stran se dene voda, na drugo razsekano meso in kadar pes seza po tem ali onem, se jame stojalo zibati in tem načinom vrti koló šivalnemu stroju. Jedi in pijače more vsakokrat pes samo nekoliko doseči, ker ga stojalo takoj zopet nazaj potegne. Francoski list, javljajoč to novico, pravi: „zdaj se ne vé, ali takšen pes spada med tiste ki vlačijo, ali ne. V prvem slučaju bi trebalo zanj odrajtovati davek, v poslednjem je prost.“

Umrli so v Ljubljani:

2. julija: Marija Ajte, šivilja, 24 l., na sv. Petra cesti št. 22, za vročinsko boleznijo.
3. julija: Franc Pavlič, delavec, 37 l., na sv. Petra cesti št. 70, za jetiko.
4. julija: Helena Remec, kajzarjeva hči, 5½ l., v Hauptmanci na barji št. 2, se je utopila v vodnjaku. V deželni bolnici:
1. julija: Katra Demšar, dvinarja hči, 2 m., za pljučno vnetico. — Meta Zurl ni, železniškega izprevoznika žena, 44 l., za črevesnim mrtuom. — Simon Janž, dvinar, 52 l., za pljučno vnetico. V vojaški bolnici:
2. julija: Janez Dorija, vojak 17. pešpolka, 24 l., za pljučno sušico.

Dunajska borza 6. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74	"	25	"
Zlata renta . . .	88	"	45	"
1860 drž. posojilo . . .	133	"	75	"
Akcijske narodne banke . . .	832	"	—	"
Kreditne akcije . . .	281	"	80	"
London . . .	117	"	65	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	35	"
Č. kr. cekini . . .	5	"	55	"
Državne marke . . .	57	"	70	"

Ker nam nij možno pri vseh znanih, prijateljih in podpornikih osobno posloviti se, smo prisiljeni po novinah obče zaklicati vsem svoj srčni:

zdravstvujte!

(309—2)

Obitelj Sternova.

Stanovanje

na Karlovskej cesti št. 10 s 3 sobami, 2 kuhinjama, hlevom in pripravo, s porabo vrta, je k sv. Mihele za oddati. (298—3)

Stanovanje,

sestoječe iz treh sob, dá se v najem od sv. Mihele l. 1880, v Ljubljani na poljanskem nasipu št. 49. (297—3)

Natančneje pri dvorniku v rafineriji za sladkor. V Ljubljani, dne 30. junija 1880.

Neveste išče

28 leten **trgovec**. Mož je brdák in ljubeznjiv ter ima v kraji blizu velikega mesta svojo trgovino, katera mu vsako leto daje 3000 do 4000 gld. dohodkov. Gospodičine — ne preko 22 let — imejoče blago srce in dovoljno izobraženje in hoteče dobre žene in vrle gospodinje biti, naj izvolijo svoje dopise s slikami do 15. t. m. poslati pod naslovom: **F. K.** opravištvu „Slovenskega Naroda“. (304—1)

Rusko-turške vojne gledališče

se vidi vsak dan

na cesarja Josipa trgu.

Natančneje izveščajo oglasi na uličnih vogalih. (308—3)

Tuž.

5. julija:
Pri Slonu: Jasčke iz Trbovlja. — Valentuš iz Trsta.
pl. Tauffersbah iz Dunaja. — Gruber iz Kočevja. — Kováčič iz Trsta. — Friedmann iz Dunaja. — Starha iz Amerike. — Ubramer iz Trsta.
Pri Mallet: Merz iz Dunaja. — Meynier iz Reke.
Pri bavarskem dvoru: Blazon, Polazo iz Vidma. — Revšin iz Mouce.

Velikostransko izrečenim željam in vprašanjem kupovajočega občinstva vstreči, smo z imenom

„Slovenska národna kava“

novu vrsto surogatne kave kupčiji podali, katera se jednako odlikuje po svojem prijetnem okusu, kakor po nizkej ceni in po prijetnej vnanjej opravi.

Ta s posebno pozornostjo izdelan surogat, ki se dobiva po vseh večjih specerijskih prodajalnicah, moremo vsem družinam, katere varčno hočejo gospodariti, najgorkeje priporočati, — prepričani, da si bo ta izdelek zavolj svojih dobrih lastnosti pri vseh, ki hočejo z njim poskušnjo napraviti, največjo hvalo in odločno prednost pridobil pred podobnimi tujimi izdelki.

(301—2)

Aug. Tschinkel-novi sinovi.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Ogersko-francosko zavarovalno delniško društvo (Franco-Hongroise)

z delniškim kapitalom

8 milijonov goldinarjev v zlatu,

na katere je 4 milijone gld. v zlatu plačano v gotovini,

zavaruje:

1. zoper škodo po ognji, streli ter eksploziji po sopuhu in plinu.
2. proti chômage, t. j., škodo po odvzetji dela ali izgubitvi dohodkov vsled požara in eksploziranja.
3. če se je zrkalo utrlo.
4. zoper škodo pri prevajanju po suhem in po vodi.
6. na valove, to je, pošiljave vrednostnih papirjev vsake vrste, gotovi denar itd. s pošto po suhem in po morji.
7. na človeško življenje, na glavnice se anticipativnim vplačanjem zavarovane svote, ali brez njega, na rente in pokojnino in na balo.

Znatna delniška glavnica družbena daje zavarovancem popolno poročstvo. Škode se bodo točno in koulantno izvrševale in izplačevale, in se onim, ki se hoté zavarovati, dovolijo veliki poboljški. **Ponudbe v zavarovanje** sprejema in vse po želji razjasnjuje podpisano glavno zastopništvo, glavna zastopništva v provinci in tudi posebna zastopstva v vseh večjih mestih dežele. (222—3)

Glavno zastopništvo za Kranjsko in Kranjsko
imata gospoda
Terček & Nekrep,
mestni trg št. 10, v Ljubljani.
Glavno zastopništvo za Štajersko, Koroško
in Kranjsko
v GRADCI, Radetzky-Strasse Nr. 8:
Jakob Syz.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.